Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 20 stycznia 2026 r.
Znak sprawy: DWM.ww.058.19.2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: oświadczenia senatora Jarosława Rusieckiego z 19 grudnia 2025 r.

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję poniżej odpowiedź MRiRW na oświadczenie senatora Jarosława Rusieckiego z 19 grudnia 2025 r.

Wyjaśniam, że dzięki m.in. aktywności Polski 5 czerwca 2025 r. zakończył się okres pełnej i jednostronnej liberalizacji importu z Ukrainy, jakim były autonomiczne środki handlowe (ATM) obowiązujące od czerwca 2022 r. Tym samym warunki handlu UE-Ukraina powróciły do korzystniejszych z punktu widzenia sektora rolnego UE i Polski postanowień Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina – Układ (Układ ten wszedł w pełni w życie 1 września 2017 r.). Postanowienia te podlegały przeglądowi, który zakończył się porozumieniem UE-Ukraina z 30 czerwca 2025 r. Zmodyfikowane postanowienia Układu weszły w życie 29 października 2025 r. (nie jest to nowa umowa handlowa).

W tych zmodyfikowanych postanowieniach Układu uwzględniono szereg postulatów Polski, w tym:

- uwzględniono postanowienia w sprawie klauzuli ochronnej możliwej do zastosowania do dodatkowych preferencji przyznanych porozumieniem (wcześniejsze postanowienia Układu takich postanowień nie przewidywały),
- dodatkowe preferencje przyznane stronie ukraińskiej zostały uwarunkowane od dostosowania ukraińskiego ustawodawstwa do prawa UE w ciągu trzech lat w zakresie stosowania pestycydów, leków weterynaryjnych oraz dobrostanu zwierząt. Ukraina ma co roku raportować UE stan realizacji tego zobowiązania.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

- system cen wejścia w imporcie z Ukrainy warzyw i owoców został utrzymany. Ma on chronić przed ich importem po zbyt niskich cenach (w okresie czerwiec 2022 r. – czerwiec 2025 r. system był zawieszony),
- utrzymano ograniczenia bezcłowego importu produktów wrażliwych do poziomu kontyngentów taryfowych. Wielkości tych kontyngentów uległy zwiększeniu (wzrosły też kontyngenty w dostępie do rynku ukraińskiego dla unijnych eksporterów, o czym niżej). Są one jednak wciąż niższe niż wielkości bezcłowego importu w okresie obowiązywania środków ATM. Przykładowo w przypadku cukru – nowa wysokość bezcłowego kontyngentu wynosi 100 tys. ton, podczas gdy w 2024 r. bezcłowa wielkość, której przekroczenie powodowało przywrócenie ceł UE, wynosiła 262,7 tys. ton[1], a w 2023 r. bezcłowy import cukru do UE wyniósł ponad 480 tys. ton.
- zwiększenie przez Ukrainę wielkości kontyngentów dla strony unijnej w zakresie mięsa wieprzowego, mięsa drobiowego i cukru,
- zobowiązanie Ukrainy do redukcji lub zniesienia ceł na inne towary rolne, m.in. istotne dla polskiego eksportu produkty mleczarskie.

Zmodyfikowane warunki handlu UE-Ukraina nie są rozwiązaniem idealnym i stąd wciąż budzą wątpliwości środowisk rolniczych, które częściowo podzielamy. Niemniej, mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że obecnie obowiązujące warunki uwzględniają szereg polskich postulatów ofensywnych i defensywnych i w konsekwencji są korzystniejsze i sprawiedliwsze niż warunki obowiązujące od czerwca 2022 r. do czerwca 2025 r. - zarówno z punktu widzenia ochrony rynku rolnego Polski i UE, jak też pod kątem dostępu do rynku Ukrainy dla unijnego eksportu towarów rolnych.

Ponadto, tak jak dotychczas, import z Ukrainy musi spełniać unijne wymogi bezpieczeństwa żywności (lub równoważne), co podlega kontroli przez właściwe inspekcje i służby z państw członkowskich UE. Kontrole artykułów rolno-spożywczych na wschodnim odcinku granicy RP, stanowiącym jednocześnie zewnętrzną granicę UE, realizowane są nie tylko przez organy celne, ale także przez inne służby/inspekcje graniczne, tj. Granicznego Lekarza Weterynarii, Granicznego Inspektora Sanitarnego, Oddziały Graniczne Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa,

[1] Chodzi o tzw. automatyczny mechanizm ochronny dodany do rozporządzenia ws. ATM w czerwcu 2024 r. dzięki zaangażowaniu m.in. Polski (w okresie czerwiec 2022 r. – czerwiec 2024 r. nie było takiego mechanizmu).

Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Każda z ww. służb ma określony zakres kompetencji i sposób funkcjonowania, wynikający z przepisów prawa. W efekcie m.in. naszych postulatów Komisja Europejska (KE) w ostatnim czasie zapowiedziała działania służące wzmocnieniu tych kontroli.

Jeśli chodzi o wspomniane przez Pana Senatora „instrumenty osłonowe", jak wyżej wskazałem, obecne warunki handlu UE-Ukraina są korzystniejsze niż obowiązujące w okresie czerwiec 2022-czerwiec 2025. Niezależnie od tego, na forum UE podkreślamy potrzebę uważnego monitorowania wdrażania przez Ukrainę zobowiązań płynących z ww. porozumienia. Wskazujemy też, że należy monitorować import rolno-spożywczy z Ukrainy oraz podejmować odpowiednie działania w przypadku powodowania przez ten import zakłóceń rynkowych lub ryzyka ich wystąpienia. Ponadto informuję, że:

- w mocy pozostaje rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych[2]. Dotyczy ono pszenicy, kukurydzy, rzepaku, słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa. Możliwy jest jedynie tranzyt ww. produktów z Ukrainy przez terytorium naszego kraju, który kończy się poza terytorium Polski lub w portach bałtyckich. Zastrzeżenia co do zgodności ww. rozporządzenia z zobowiązaniami międzynarodowymi zgłaszają Ukraina oraz KE,
- odnośnie do mechanizmu interwencji rynkowej - Polska wielokrotnie zwracała uwagę KE, że przy tak niskich cenach interwencyjnych określonych w prawodawstwie unijnym, mechanizm ten nie funkcjonuje prawidłowo, dlatego ceny interwencyjne należy zaktualizować. Ponadto mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) są niewystarczające dla stabilizacji rynków. Mając powyższe na względzie, w związku z trudną sytuacją na rynku zbóż i mleka, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefan Krajewski pismem z 23 grudnia 2025 r. zwrócił się do Komisarza ds. Rolnictwa i Żywności Christophe Hansena o podniesienie cen interwencyjnych,
- KE zapowiedziała plany utworzenia unijnego funduszu bezpieczeństwa tzw. *Unity Safety Net*, którego środki służyłyby finansowaniu instrumentów wsparcia rolników w razie szeroko rozumianych zakłóceń rynkowych, w tym ewentualnych zakłóceń powodowanych przez umowy handlowe UE z krajami trzecimi. Kwota planowana na fundusz *Unity Safety Net* wynosi w sumie 6,3 mld EUR w okresie Wieloletnich Ram

[2] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych.

Finansowych 2028–2034. Środki te mają być wykorzystywane do finansowania działań interwencyjnych w przypadku wystąpienia zakłóceń na rynku (np. jako skutek uboczny i nieoczekiwany umowy handlowej, czy w wyniku wzrostu kosztów produkcji lub nagłej zmiany popytu).

- Nacisk Polski i innych państw członkowskich o podobnych stanowiskach, a także zdecydowane stanowisko Parlamentu Europejskiego i protesty rolników, przekonały KE do przedstawienia dodatkowej propozycji mającej na celu zwiększenie finansowania WPR, rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich w okresie po 2027 r.

  Propozycja ta została przekazana 6 stycznia 2026 r. w liście przewodniczącej KE do prezydenta Cypru, sprawującego aktualnie przewodnictwo w Rady UE oraz do przewodniczącej PE. Przedmiotem nowego rozwiązania jest możliwość wcześniejszego, już po 2028 r., udostępnienia i zaprogramowania przez państwa członkowskie w krajowych i regionalnych planach partnerstwa części środków tzw. kwoty elastyczności (*flexibility amount*). Zgodnie z pierwotną propozycją KE z lipca 2025 r., środki te miały być dostępne dopiero w ramach przeglądu śródokresowego. Budżet związany z tą inicjatywą wynosi około 45 mld EUR. Jak wynika z dołączonego do listu przewodniczącej KE projektu zapisu prawnego, środki te mogą zostać przeznaczone do wsparcia rolników w ramach instrumentów WPR i/lub na działania skierowane na rozwój obszarów wiejskich. Rozwiązanie to nie zwiększa całkowitej alokacji środków na plany partnerstwa, lecz przyspiesza dostęp do części tych funduszy. Według wstępnych szacunków Polska mogłaby dzięki temu zaplanować na rzecz rolnictwa i/lub obszarów wiejskich ok. 8,8 mld EUR ze swojej alokacji na plan partnerstwa. W liście przewodniczącej KE przypomniano również rozwiązania dotyczące WPR, rolnictwa i obszarów wiejskich, zaproponowane już w lipcowej propozycji KE, jak: wydzielone środki na część interwencji WPR; zwiększenie do 6,3 mld EUR finansowania reakcji na sytuacje kryzysowe i zakłócenia rynków w ramach wspomnianego wcześniej *Unity Safety Net*; a także możliwość wykorzystania pożyczek w ramach instrumentu *Catalyst Europe*. List nawiązuje także do wcześniejszej propozycji dotyczącej środków na obszary wiejskie (tzw. rural target) przestawionej w listopadzie 2025 r. Propozycja ta przewiduje, że państwa członkowskie mogą przeznaczyć co najmniej 10% środków każdego planu partnerstwa – co w całej UE stanowi około 48,7 mld EUR – na inwestycje na obszarach wiejskich. KE wskazuje, że środki te powinny być skierowane na inwestycje w sektor rolny i/lub w rozwój obszarów wiejskich.

Ponadto, warto pamiętać, że w ramach obecnie wdrażanego Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027, Polska dysponuje szeregiem instrumentów, które mogą ograniczać negatywne skutki presji konkurencyjnej na rynku. Należą do nich m.in.:

- interwencje inwestycyjne wspierające modernizację i zwiększanie konkurencyjności gospodarstw, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw małych,
- płatności redystrybucyjne, wzmacniające dochody mniejszych gospodarstw rodzinnych,
- ekoschematy oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, które rekompensują rolnikom koszty wynikające z wysokich standardów produkcji obowiązujących w UE,
- wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego i krótkich łańcuchów dostaw, sprzyjające wzmacnianiu lokalnych rynków i wartości dodanej pozostającej u rolników.

Budżet PS WPR na lata 2023-2027 wynosi 109,2 mld zł. Do 11 stycznia 2026 r. złożono 11,5 mln wniosków o przyznanie pomocy, z czego już zawarto blisko 10 mln umów i w ramach tego wydano decyzje na kwotę 49,2 mld zł. Zakontraktowano 45,11% dostępnego budżetu. Płatności w wysokości 47,2 mld zł otrzymało 1,3 mln beneficjentów. Wypłacono 42,42% środków PS PWR. Wobec powyższego w ramach obecnej perspektywy finansowej dostępne są jeszcze znaczne środki do wykorzystania przez rolników, przedsiębiorców i samorządy.

Chciałbym podkreślić, że kwestia ochrony konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych, w szczególności małych i średnich gospodarstw rodzinnych, pozostaje jednym z kluczowych priorytetów działań MRiRW. Zapewniam, że dostępne w ramach WPR instrumenty będą nadal wykorzystywane w sposób maksymalnie wspierający stabilność dochodów oraz bezpieczeństwo ekonomiczne polskich gospodarstw rolnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów